

Ohjauskeinoja metsä- ja maankäyttösektorin ilmastollisten hyötyjen lisäämiseksi

Hilmarin työskentely

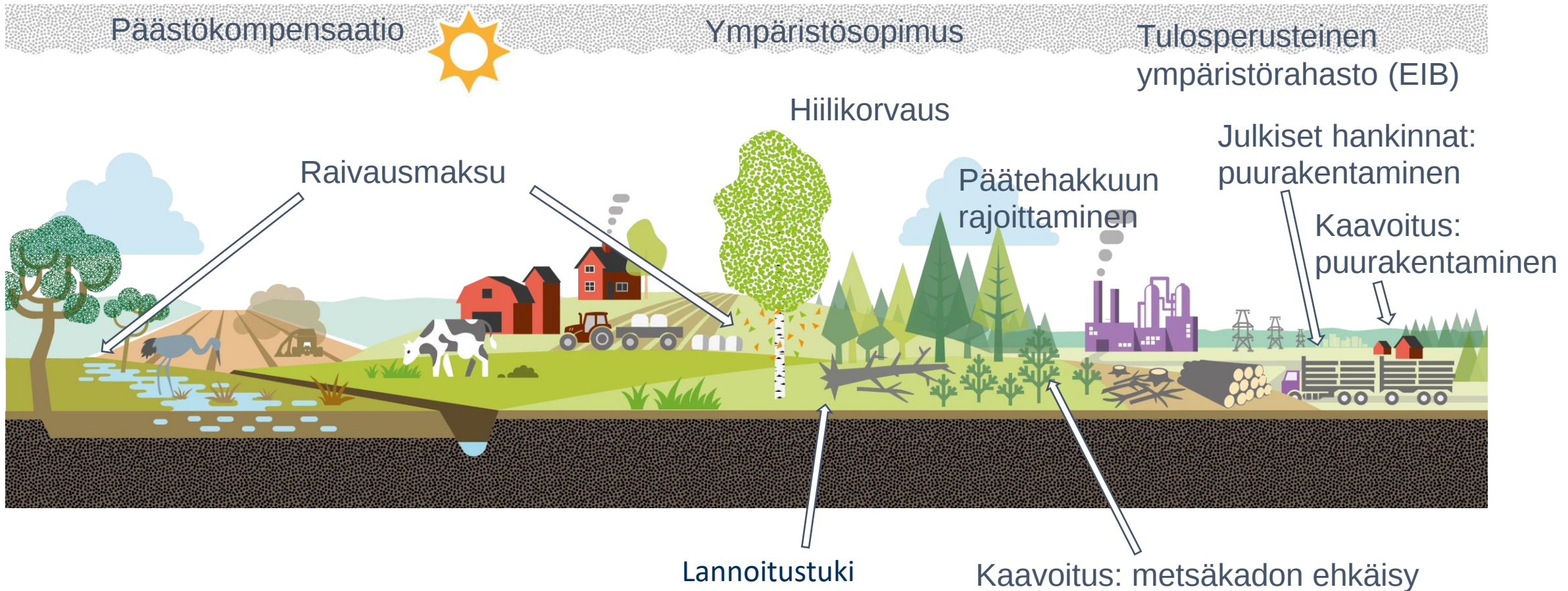
- Laajalla näkökulmalla kiinni suoraan ohjauskeinoihin
- Alustavat arviot kymmenestä eri tyyppisestä ja eri kohteisiin painottuvasta ohjauskeinosta
- Tarkoituksena kehittää ja muokata ohjauskeinoja yhteistyössä myös käytännön toimijoiden kanssa
- Seuraavassa yleiskuva tähänastisen työn tuloksista

Ohjauskeinot

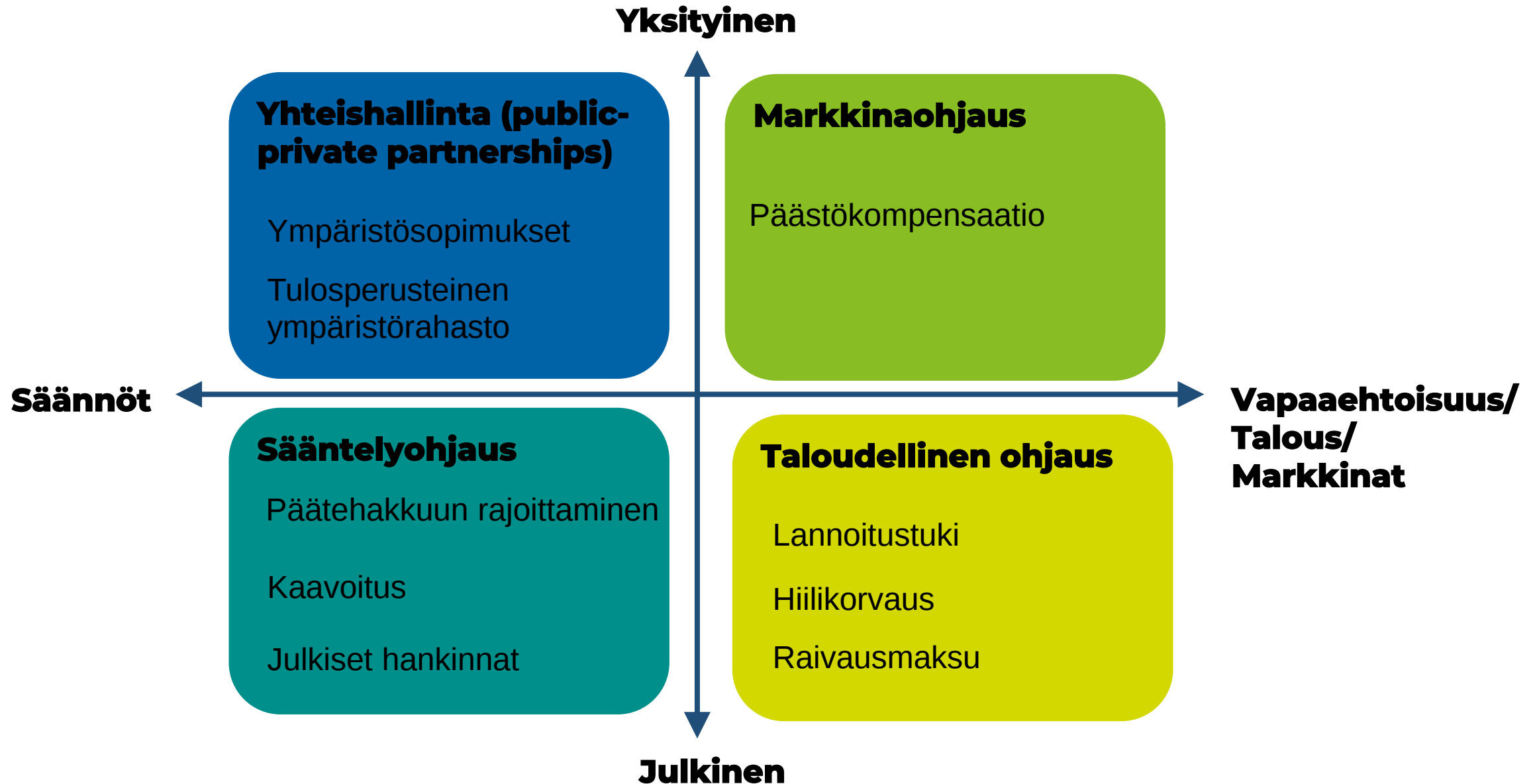

Keinovalikoiman toimintatapoja voidaan tarkastella eri näkökulmista.

Vaikutuskohteen mukaan

Ohjauskeinotyyppin mukaan

Ohjauksen luonteen mukaan

- Valtakunnalliseen tavoitteeseen sidottu ohjaus :
 - Hiilikorvaus, Lannoitustuki, Päätehakkuun rajoitukset, Raivausmaksu, Vaikuttavuusinvestointi/tulosperusteinen ympäristörahassto (EIB)
- Ohjaus, jonka tarkka vähennystavoite on avoin (tarkentuu vasta toimijatasen päätöksillä)
 - Ympäristösopimukset
 - Kaavoitus: puurakentaminen valtakunnalliseksi alueidenkäyttötavoitteeksi
 - Vapaaehtoinen päästökompensaatio

Hilmarin tämänhetkisten ohjauskeinojen tarkempi esittely

1. Maankäytön muutokseen vaikuttaminen
 - Kaavoitus, raivausmaksu
2. Uudentyyppinen ohjaus
 - Tuloperusteinen ympäristörahasto (EIB), Ympäristösopimukset
3. Metsään sitoutuneen hiilen määrään vaikuttaminen
 - Lannoitustuki, hiilikorvaus, päätehakkuun rajoitukset
4. Puutuotteisiin sitoutuneen ja sitoutuvan hiileen määrään vaikuttaminen - puurakentaminen
 - Kaavoitus, julkiset hankinnat
5. Vapaaehtoinen päästökompensaatio

1. Maankäytön muutokseen vaikuttaminen: Kaavoitus

- Mistä on kyse?
 - Hiilipäästöjen laskennan kehittäminen ja niiden huomioimisen käyttöönotto kaavoituksen yhteydessä
 - Yleiskaavatasolla huomioitava ja asemakaavatasolla velvoittava, toteutetaan asemakaavan toteuttamisen yhteydessä.
 - Päästöjen kompensointi ensisijaisesti kaavan sisäisin ratkaisuin
- Miten ohjauskeino vaikuttaa?
 - Kannustaa välttämään metsämaan muuttamista rakennetuksi
 - Kannustaa kehittämään vähähiilistä rakentamista ja kehittämään hiilensidontaa rakennetussa ympäristössä.

1. Maankäytön muutokseen vaikuttaminen: Raivausmaksu

- Mistä on kyse?
 - Tulee maanomistajan maksettavaksi raivattaessa metsää pysyvästi muun maankäytön (kuten yhdyskuntarakentamisen tai maatalouden) tarpeisiin
 - Pinta-alaperustainen korvaus ilmastohaitasta, joka syntyy puuston hiilivaraston ja hiilensidonnän menetyksestä ja/tai maaperän nettopäästöjen muutoksesta
- Miten ohjauskeino vaikuttaa?
 - Tekee metsänraivauksesta maanomistajalle epäedullisempaa
 - Yhdyskuntarakentamisen päätöksenteossa tuo näkyväksi metsän ilmastohyödyt ja raivauksen ilmastohaitat
 - Maataloudessa kannustaa etsimään korvaavia toimintamalleja lannanlevityksen tarpeisiin suunnatulle metsänraivaukselle

2. Uusien toimintatapojen luominen: Tulosperusteiset ympäristörahasot (EIB)

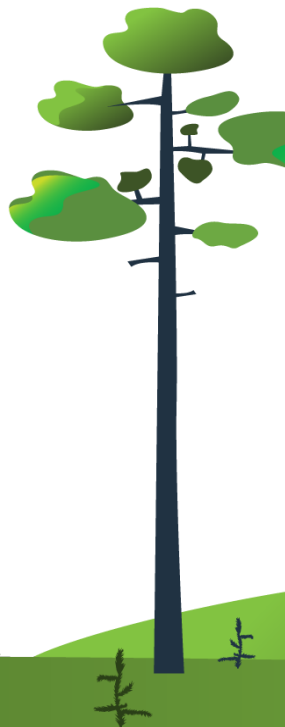
- Mistä on kyse?
 - Yksityisiltä sijoittajilta kerätyt varat käytetään julkisen sektorin organisaation määrittämän ympäristöhaasteen ratkaisuun (esim. hiilinielujen lisääminen Suomen metsiin)
 - Julkinen sektori maksaa rahastolle ennalta määritellyn palkkiokaavan mukaan vain etukäteen määritellyistä tuloksista, ei tehdyistä suoritteista
 - Soveltuu sellaisten ympäristötavoitteiden tavoitteluun, joiden osalta vallitsee kohtalainen tieteellinen yhteisymmärrys hyötyjen mittaamisesta
- Miten ohjauskeino vaikuttaa?
 - Tarkoituksena on luoda valtiontaloudellisesti kustannustehokas tapa kasvattaa hiilinieluja hyödyntämällä yksityisen pääoman riskinottohalua
 - Sijoitetun pääoman takaisinmaksu ja tuotto perustuvat tuloksellisen toiminnan julkiselle sektorille tuomaan taloudelliseen hyötyyn / säästöön

2. Uusien toimintatapojen luominen: Ympäristösopimukset (Green deal)

- Mistä on kyse?
 - Valtion ja julkisten tai yksityisten toimijoiden välinen sopimus, jossa valtion sopimuskumppani sitoutuu toteuttamaan tiettyjä toimenpiteitä päästöjen vähentämiseksi tai hiilinielujen luomiseksi
 - Sisältää usein myös vastavuoroisia sitoumuksia valtion puolelta
- Miten ohjauskeino vaikuttaa?
 - Green Deal -sopimusten avulla hiilinielujen kasvattamista voitaisiin kiihdyttää lainsäädäntöä joustavammin
 - Sopimukset voitaisiin kohdistaa niihin toimijoihin/sektoreihin, joita muutoin lainsäädännön tai muiden ohjauskeinojen kautta ei ole saatu kasvattamaan metsien ja maankäytön hiilinieluja

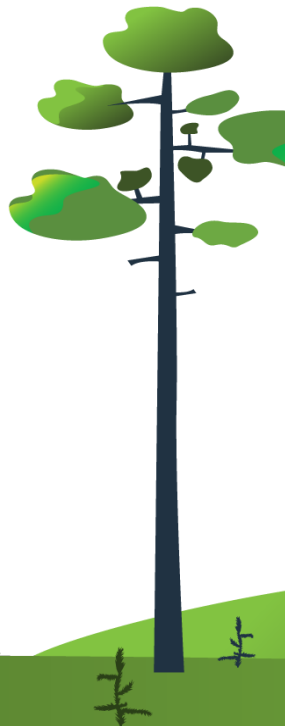
3. Puustoon sidotun hiilen määrään vaikuttaminen: Hiilikorvaus

- Mistä on kyse?
 - Metsänomistajalle ja/tai puurakennuksen haltijalle maksetaan rahallista korvausta hiilensidontaan pohjautuen
 - Voisi perustua vuosittain (tai 5 vuoden välein) maksettavaan hiilivuokraan, joka johdettaisiin vahvistetusta metsän puuston tai rakennuksen hiilisisällön arvosta
- Miten ohjauskeino vaikuttaa?
 - Puustoon kohdistuvana kannustaa metsänomistajaa lisäämään sidotun hiilen määrää muuttamalla metsänhoitoa, esim. pidentämällä kiertoaikaa
 - Puustoon kohdistuvana vähentää lyhyellä aikavälillä puun tarjontaa, mutta saattaa lisätä sitä pidemmällä aikavälillä puuston määrän lisääntyessä
 - Puurakennuksiin kohdistuva hiilivuokra lisää varsinkin tukkipuumittaisen puun kysyntää

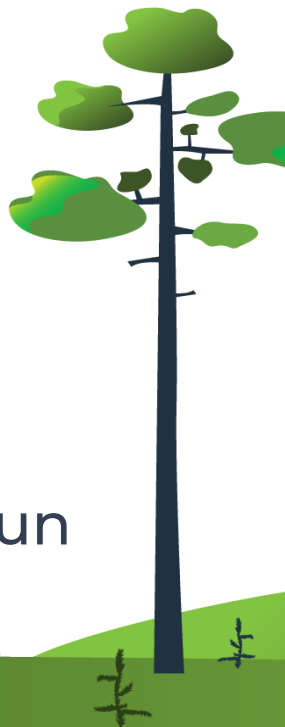
3. Puustoon sidotun hiilen määrään vaikuttaminen: Päätehakkuun rajoittaminen

- Mistä on kyse?
 - Rajoitetaan sääntelyn tai sopimuksen avulla metsänomistajan mahdollisuuksia toteuttaa päätehakkuu.
- Miten ohjauskeino vaikuttaa?
 - Lisää Suomen metsien keskimääräistä hiilivarastoa, sekä pidentää ekosysteemin hiilenkertymäaikaa kieltämällä liian nuorten metsien/puiden hakkuun.
 - Myönteisiä luontovaikutuksia, mikäli kiertoajat pidentyvät merkittävästi, mm. lisääntyvä lahopuun määrä
 - Rajoituksen toimiva määrittely ja kriteerit ovat vielä auki, mutta voi perustua esim. läpimittarajaan tai puuston ikään

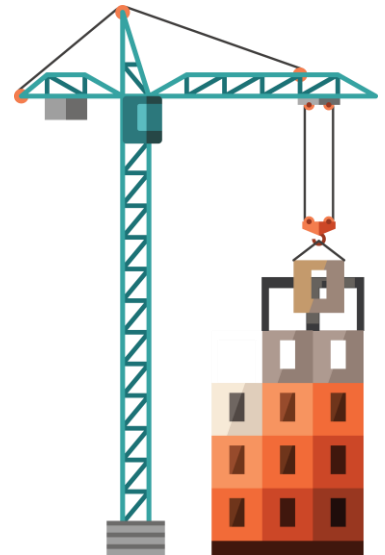
3. Puustoon sidotun hiilen määrään vaikuttaminen: Lannoitustuki

- Mistä on kyse?
 - Metsäomistajalle maksetaan rahallinen korvaus metsän kasvua lisäävän lannoituksen toteuttamisesta.
 - Muuttaa olemassa olevan turvemaiden tuhkalannoitustuen ja kivennäismaiden terveyslannoitustuen perusteita ja suuruutta huomioiden hiilen.
- Miten ohjauskeino vaikuttaa?
 - Lannoitus voi olla jo nykyisin tietyillä kasvupaikoilla kannattava sijoitus.
 - Kannustaa metsäomistajaa toteuttamaan lannoitusta metsissään, ja lisää sitä kautta metsien kasvua ja puustoon sidotun hiilen määrää.

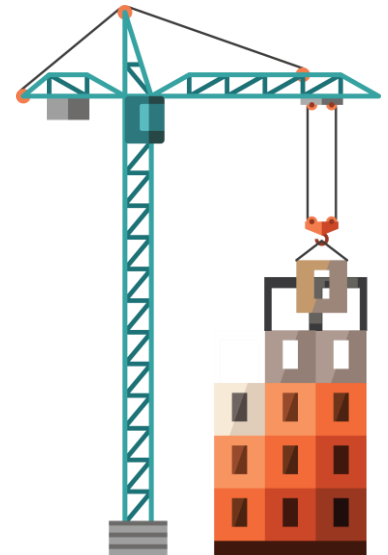
4. Vähähiilisen rakentamisen edistäminen: Julkiset hankinnat

- Mistä on kyse?
 - Julkisin varoin toteutettavalle rakentamiselle velvoite toteuttaa rakentaminen mahdollisimman vähäpäästöisesti koko rakennuksen elinkaarivaikutusten suhteen.
 - Julkisen hankinnan kilpailutuksen pakollinen lähtökohta. Julkisten hankintojen ohella ilmastopäästöt tulee huomioida myös rakentamisen suunnitteluvaiheessa.
- Miten ohjauskeino vaikuttaa?
 - Keino lisää puun käyttöä julkisessa rakentamisessa ja kannustaa kehittämään vähäpäästöistä rakentamista.
 - Velvoittavana keino toimii nykyistä informaatio-ohjausta tehokkaammin ja auttaa ylittämään vähäpäästöisen rakentamisen esteitä.

4. Vähähiilisen rakentamisen edistäminen: Kaavoitus, valtakunnallinen alueidenkäyttötavoite

- Mistä on kyse?
 - Vähähiilisen/puurakentamisen edistäminen nostetaan valtakunnalliseksi alueidenkäyttötavoitteeksi
- Miten ohjauskeino vaikuttaa?
 - Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet varmistavat valtakunnallisesti merkittävien asioiden huomioimisen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.
 - Velvoittaa kaavoittajaa kiinnittämään huomiota vähähiiliseen rakentamiseen/puurakentamiseen ja sitä kautta lisää puurakentamista.

5. Vapaaehtoinen päästökompensaatio

- Mistä on kyse?

- Taloudellinen toimija hyvittää toiminnastaan aiheutuneita päästöjä hankkimalla päästövähennysyksiköitä
- Päästöjen kompensaatio tehdään ilman lainsäädäntöön sidottua velvoitetta, tavoitteena esimerkiksi maineenhallinta
- Tällä hetkellä laajasti sääntelemätön ala Suomessa ja muualla maailmalla

- Miten ohjauskeino vaikuttaa?

- Vapaaehtoiset kompensaatiot voisivat tuoda kaivattua rahoitusta metsä- ja maankäyttösektorin ilmastotoimiin ja siten kasvattaa hiilinieluja
- Jotta vaihdettavat päästövähennysyksiköt olisivat aidosti lisäisiä, pitäisi pystyä näyttämään, että niitä ei olisi luotu (esimerkiksi metsää ei olisi istutettu) ilman kompensaatiomekanismia

Kiitos